

Bognoter

Af Vibeke Sperling

Garrels, Anne: **Putin Country: A Journey into the Real Russia.** *Farrar, Strausand and Giroux 2016, 240 s.*
 Bogen af NPR korrespondenten, der har dækket Sovjetunionen og Rusland i næsten fire årtier, har til formål at besvare det simple spørgsmål: Hvad får russerne til fortsat at slutte massivt op omkring Vladimir Putin? Forfatteren mener, at Vesten har bidraget til det, senest med sanktionerne som følge af annekteringen af Krim og russiske styrkers indgreb i det østlige Ukraine. "Vestlige sanktioner har hidtil haft den modsatte af den ønskede effekt. Mange russere er bare blevet mere overbeviste tilhængere af Putin". Bogen bringer minder om hendes tidligere "Naked in Baghdad" (2003), en dagbog fra hendes ophold i Irak op til og under den amerikansk ledede invasion af den irakiske hovedstad. Denne bog handler også om, hvordan tiden ikke bare bringer uventede kulturelle forandringer, men også forstærker deprimerende karaktertræk i en stor nation, men i "Putin Country" fokuserer hun især på minebyen Tjeljabinsk i Ural, "et af verdens mest forurenede steder". Tjeljabinsk regionen var forbudt land for udlændinge i sovjettiden på grund af dets atomreaktorer og forskningscenter. Garrels har siden 1993 besøgt Tjeljabinsk adskillige gange og fået mange venner og kontakter, som optræder i bogen. Hun fokuserer ikke, som så mange andre nyere bøger, på kri-

tik af Putin, men lytter i stedet til lokale stemmer, som den gamle mand, der siger: "Stalin fornyede vort land og gjorde det stærkere. Alt hvad vi har nu, bygger på det, som Stalin opnåede. Vi er ingenting uden Putin".

Hartman, Janet Hudon: **Journey Into Poland: My Roots in Grandfather's Village.** *Create Space Publishing Platform 2015, 268 s.*

"Rejsen ind i Polen" er forfatterens erindringer om familien og søgning efter egne rødder. Det er også hendes erklærede mål at beskrive den historie, der skal kendes for at forstå polakkernes karakter. Hun fremhæver, at borgerne i hendes nye hjemland, USA, typisk kun kender lidt til Warszawa og Krakow og slet intet til de små landsbyer eller rene landbrugsland. Hun vil vise det "sande Polen, der er skjult for verden og ofte glemt af efterkommerne til de vovehal-se, der drog over havet under livstruende forhold på overfyldte fartøjer. Historien om polske indvandrere sluttede ikke med forbløffende statistikker eller modtagelsescentre på Ellis Island. Den fortsatte i årtier, og vi er undertiden heldige nok til at opdage, hvem vi virkelig er".

Kalb, Marvin: **Imperial Gamble: Putin, Ukraine, and the New Cold War.** *Brookings Institute Press 2015, 230 s.*
 Den tidligere journalist og Harvard

professor Marvin Kalb går tilbage til da Katarina den Store gjorde Krim til en tikkende international bombe og fører historien op til, da Vladimir Putin chokerede verden ved at erobre Krim i marts 2014 og derefter give militær og politisk støtte til separatisterne i Østukraine. Den efterfølgende dramatiske forværing af øst-vest forholdet har rejst mange spørgsmål om Putins provokerende politik og Ruslands og Ukraines fremtid, som Kalb i denne bog adresserer. Hans intime kendskab til området går langt til bage. Han var chef for CBS i Moskva i 1950'erne og siden presseofficer ved USA's ambassade i Sovjetunionen. Kalb går imod den traditionelle visdom, at Putin "pludselig" besluttede at invadere Krim. Putin havde derimod ventet på det rette tidspunkt, siden det såkaldte Maidan oprør i Kijev, som drev Putins allierede Viktor Janukovitj fra magten, brød ud. Putin var og er af den opfattelse, at Ukraines opposition truer Ruslands eksistens. Bogen dykker dybt ned i russisk og ukrainsk historie for at forklare, hvad der holder dem sammen, men også hvad der adskiller dem.

Kaplan, Robert D.: **In Europe's Shadow. Two Cold Wars and a Thirty-Year Journey Through Romania and Beyond.** *Random House 2016, 287 s.*

Tidskriftet *Foreign Policy* har udnævnt Kaplan, der er forfatter til en række udenrigspolitiske bestsellere, til en af verdens 100 mest fremtrædende tænkere. I denne bog fokuserer han på Rumænien som et land på kanten af Centraleuropa og i skyggen af en særlig form for kommunisme under Nicolae Ceausescu, som han betegner som nationalfascist. Det er en dystre historie, men også opmuntrende.

Ved kommunismens fald stod Rumænien som det mest forarmede, deprimerende og grå af de nye frie lande, og det eneste hvor opgøret med kommunismen var blodigt. Rumænien har siden indhentet meget. I dag er den politiske udvikling i Polen, Ungarn og Bulgarien en trist historie, mens demokratisk tænkning og begejstring for Europa derimod er stærk i Rumænien. Det er en forrygende rejsefortælling, filosofi- og kulturhistorie samt politisk analyse i en cocktail. Kaplan synes at have læst alle eksisterende fag- og skønlitterære værker om landet og have talt med alle filosoffer, historikere, præster, bønder og godtfolk af interesse blandt rumænerne.

Lichtenstein, Peter M.: **Theories of International Economics.** *Routledge, Reprint Edition 2016, 332 s.*

Lichtenstein påpeger, at økonomiske teorier opstår inden for de tilstedeværende sociale, økonomiske og politiske rammer og som løsningsforslag til aktuelle problemer. Men for at forstå kompleksiteten i dagens gensidige afhængighed i international økonomi, må vi ifølge forfatteren erkende vigtigheden af de økonomiske teorier, som er gået forud. De vigtigste af dem præsenterer bogen, og forfatteren kritiserer megen international økonomisk litteratur for ikke at placere de teorier, som de behandler, inden for denne historiske kontekst. Hvert af bogens kapitler viser den nødvendige gensidige afhængighed af skoler af teorier om international økonomi ved at inkludere en historisk komponent, der viser, hvordan hver skole af tænkning har udviklet sig, hvorfor den blev udviklet og hvilken betydning den har i verden af i dag.

Longerich, Peter: **Hitler. Biographie.** Siedler Verlag 2015, 1295 s.

Man skulle mene, at der var rigeligt med Hitlerbiografier på markedet. Men perspektiverne i biografierne har ændret sig gennem årene. Mens et af standardværkerne, Joachim C. Fests biografi fra 1973 fremstillede Hitler som den egentlige aktør og centrum for al handling under nationalsocialismen, så taler senere Hitlerfortolkere om "den svage Diktator". Sir Ian Kershaw fortolkede i sin Hitler-biografi (1999/2000) "das Dritte Reich" som et system af konkurrerende elementer i en polykratisk struktur, der blev radikaliserede i konkurrencen med hinanden om Førerens gunst. Endnu senere dominerede forestillingen, at der var tale om et "folkefællesskab", der sluttede op om Hitler i en mere eller mindre sluttet kreds. Peter Longerich har udgivet en række bøger om naziledere, herunder Himmler (2007) og Goebbels (2010) og sætter nu trumf på med et mastodontisk værk om Hitler.

Ostrovsky, Arkady: **The Invention of Russia. The Journey from Gorbachev's Freedom to Putin's War.** Atlantic Books 2015, 383 s.

Den russiskfødte britiske journalist har rapporteret 15 år fra Moskva for *Financial Times* og siden *The Economist*. Han kredser i bogen om spørgsmålet, hvordan et land, der frigjorde sig selv fra 70 års kommunisme, er endt som en af de største trusler imod Vesten og frem for alt imod landets egen fremtid. Hvorfor er mennesker, der tog afstand fra kommunismen, endt med at acceptere en statsideologi under Vladimir Putin? Bogen er en rejse gennem forhistorien for friheden, der kom med Mikhail Gorbatsjov, frem til Vladimir

Putins krige. Det er ikke Putin og andre politikere, der har hovedrollerne i bogen. De ses mere som produkter af udviklingen end som dens ledere. Hovedrollerne har de folk, som tog kontrol med medierne og opfandt den dominerende fortælling om dagens Rusland. Det var de pludseligt rige mænd, som tog kontrol med medielandskabet, redaktører af aviser og TV-værter, og det var russiske ideologer og spindoktorer, der opfandt dagens Rusland.

Zimeray, Francois: **Jeg har set det samme ansigt overalt.** Gyldendal 2016, 160 s. Oversat fra fransk af Niels Lyngsø.

Den franske ambassadør i Danmark skriver i sine erindringer, at han valgte at blive advokat "ud fra en lidenskabelig trang til at forsvare nogen". Han forlod en politisk karriere for et virke som rejsende menneskeretsambassadør. Han beskriver, hvordan han har set menneskerettighederne blive trådt under fode i konflikter i Rwanda, Burma, Colombia, Libyen, Tjetjenien og Congo. Han var på gennemsnitlig 100 rejser om året i sine fem år som ambassadør for menneskerettigheder. Han fremhæver, at der ikke er forskellige måder at lide, og at menneskerettighederne er universelle, "fordi mennesket er universelt", lidelse universel, og protesten vil derfor være den samme overalt i verden. Han opererer med begrebet "undertrykkelsens verdensgrammatik" og bryder med diplomatiets normale regler, når han skriver, at "Frankrig forherliger revolutionerne" og derfor kommer til at blande Oplysningstiden og Rædselsherredømmet sammen. Det gør ifølge forfatteren Frankrig "ude af stand til at forstå, hvordan en fredelig overgang til demokrati kan finde sted".

○ ○ ○